

ВІЙСЬКОВІ ОБЛІГАЦІЇ ВНУТРІШНЬОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЗИКИ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ ДЕРЖАВНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Шалигіна І.В., к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Сумський НАУ

В умовах війни, що йде зараз в Україні, та відповідно недостатності фінансових ресурсів для функціонування країни досить актуальним є емісія ДЦП, зокрема це військових ОВДП. Це є державний борговий папір, що призначається для тимчасових державних запозичень через фінансовий ринок, зокрема ринок цінних паперів. За даними цінними паперами (облігаціями) виплата гарантована самою державою, а обслуговування відбувається через Міністерство фінансів України. З початку війни ним було випущена така кількість військових облігацій, яка була запропонована як громадянам так представникам інвестиційного національного і міжнародного бізнесу. Емісія військових ОВДП дозволила значно збільшити бюджет України та залучити до державного бюджету країни більше ніж 20 млрд. грн. та 12 млн. дол. США. Такі аукціони є щотижневими, а за рахунок цих коштів покриваються необхідні потреби у Збройних Силах України, а також інші наявні фінансові потреби держави, що виникли під час війни.

Таблиця 1 – Умови випуску та придбання військових ОВДП у 2022р.

ВОВДП Випуск у грн		ВОВДП Випуск у дол.США	
Номінальна вартість 1 ВОВДП, грн	1000	Номінальна вартість 1 ВОВДП, дол.США	Не визначено
Термін обігу (рік)	1	Термін обігу (днів)	407 (дата погашення 27.04.2023)
Ставка доходності, %	Визначається на аукціоні	Ставка доходності, %	3,7 річних
При купівлі підтверджувати доходи не потрібно			
Продаж без обмежень як для юридичних так і фізичних осіб			
Комісія при продажу відсутня			
Податки та збори із доходів за ВОВДП не стягуються			

Джерело: дані НБУ [1]

Щодо ставки доходності, то вона має визначатися лише при проведенні аукціону. Так наприклад, у березні 2022 року у гривнях вона становила 10% річних для тих облігацій, що мають дату погашення 27.04. 2022 року та 11% - дата погашення є 01.03.2023р. Щодо ВОВДП в іноземній валюті (дол. США), то за цим випуском передбачені виплати з проміжним інтервалом 28.04. та 27.10.2022р., а купити їх можна виключно у номінованій валюті. Доходи ж виплачуються як відсоток за облігацією (купон) і погашаються також самим Мінфіном.

Розглянемо яким чином можна придбати такі облігації населенню, тобто звичайним фізичним особам. Вони є додатковим джерелом формування їх доходів та одним із способів захисту власних заощаджень від негативного впливу інфляції. Також придбання облігацій одночасно допомагає підтримувати армію та частково економіку у воєнні часи. Так, Мінфін на своїй офіційній сторінці розмістило перелік рекомендованих первинних дилерів, яких налічується 11 банківських установ. Для придбання ВОВДП на первинному ринку ЦП необхідно:

- мати або відкрити рахунок у цінних паперах в депозитарній ліцензованій для цього установі, якою і є банківська установа. Рахунок цей має бути у тій валюті, в якій купується облігація (гривня чи долари);
- надати заявку до банку і перерахувати суму придбання облігацій;
- дати доручення для зарахування облігацій на рахунок до депозитарної установи і отримати від неї необхідну випуску щодо підтвердження права власності на цінні папери даного виду;
- оплатити вартість послуг з обслуговування депозитарною установою (банком, брокером тощо).

Фізична особа також може самостійно купити ВОВДП і на вторинному ринку через фінансових посередників, якими є ті ж самі банківські та небанківсько-кредитні установи. Вони створили спеціальні мобільні додатки для таких цілей. НБУ є першим покупцем ВОВДП на первинному ринку облігацій, а запланований випуск всього становить більше ніж 400 млрд. грн.

Отже, тільки за понад місяць військової агресії з боку російської федерації, в Україні для продажу ВОВДП провели 7 аукціонів на яких більше ніж 2000 громадян і національних представників бізнесу придбали військові облігації у сумі 4 млрд. грн та 742 тис. дол. США. Тим самим вони підтримали фінансову стійкість держави та отримали гарантовані державні виплати за ними у майбутньому. Також їх випуск надав можливість купити їх і для нерезидентів України та в такій спосіб підтримати нашу країну фінансово.

Використані джерела інформації: 1. Офіційна сторінка НБУ. <https://bank.gov.ua/ua>